

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2016

*Ю.В. Вороненко, Н.О. Савичук, І.С. Зозуля, А.О. Дроздова,
О.Є. Смаглюк*

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СПІВРОБІТНИКІВ НМАПО ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА У 2015 РОЦІ

Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л.Шупика

Вступ. Наукова діяльність у НМАПО П.Л. Шупика (академії) здійснюється відповідно до існуючої нормативно-правової документації.

Мета. Провести аналіз наукової діяльності академії за 2015 рік.

Результати. Співробітниками академії у 2015 році виконувалось 10 НДР з бюджетним фінансуванням, 1 робота за грантом Європейської асоціації з вивчення цукрового діабету, 64 НДР ініціативно-пошукової тематики та 105 НДР з тематикою за спеціальним фондом. Структура НДР академії представлена різними формами фінансування: 58,3% - спеціальний фонд, 35,6% - ініціативно-пошукова тематика, 6,1% - НДР пріоритетної тематики з бюджетним фінансуванням. За результати виконання НДР видано 9 підручників, 69 навчальних посібників, атлас, 37 монографій, 12 довідників, 10 збірників, 8 матеріалів наукових форумів, а також опубліковано 2199 наукових праць, з них 636 – в наукометричних виданнях, 345 – в міжнародних, 1218 – в державних та зроблено 360 доповідей на міжнародному рівні та 1188 – на державному.

Ключові слова: наукова діяльність, досягнення, НМАПО імені П.Л. Шупика.

Вступ. Наукова діяльність в академії здійснюється відповідно до існуючої нормативно-правової документації: законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [1], «Про вищу освіту» [2], «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» [3], «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» [4], Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету» [5].

Міністерство охорони здоров'я України відповідно до вищезазначених законів і постанов оголосило конкурс проектів наукових досліджень та розробок у сфері клінічної та профілактичної медицини, які плануються до виконання науково-дослідними установами і вищими медичними закладами та закладами післядипломної освіти МОЗ України у 2016 році за рахунок коштів Державного бюджету України.

Науковці академії подали 9 проектів-заявок (запитів) на фінансування замовлення на НДР, які обґрунтовані та затверджені експертними висновками з детальними розрахунками витрат, рішенням вченої ради академії, експертними висновками відповідних структурних підрозділів МОЗ України та експертними висновками позаштатних спеціалістів та проблемних комісій МОЗ та НАМН України для подальшого конкурсного відбору проектів НДР; на виконання перехідних НДР до вищезазначених документів також подавалися ановані звіти про виконання НДР, клопотання та запит про подальше виконання роботи (табл. 1). Згідно з наказом МОЗ України від 26.08.2015

за №548 до 20 грудня 2015 року відбувся конкурсний відбір проектів НДР та було визначено перелік НДР, які виконуватимуться у 2016 році за рахунок коштів Державного бюджету України [6].

Таблиця 1

Перелік проектів наукових досліджень, які надіслані до МОЗ України для участі у конкурсі на проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень за рахунок коштів державного бюджету

№ п/п	Найменування теми НДР (фундаментальна чи прикладна)	Термін виконання, роки	Керівник НДР	Кафедра
Фундаментальна НДР				
1	Визначення комплексу чинників формування клітинного резерву для оптимізації діагностики, профілактики та лікування захворювань	2014-2016	д.мед.н. Ігрунова К.М.	ЦНДЛ
Прикладні НДР				
2	Науково-методичний супровід забезпечення стандартизації та персоналізації лікувально-профілактичної та реабілітаційної діяльності лікаря загальної практики – сімейного лікаря	2015-2017	проф. Хіміон Л.В.	Сімейної медицини
3	Оптимізація діагностики та удосконалення лікування ювенільних артритів	2015-2017	проф. Бережний В.В.	Педіатрії №2
4	Розробка та удосконалення хірургічних та малоінвазивних методів лікування захворювань та пошкоджень органів грудної клітки	2015-2017	проф. Гетьман В.Г., проф. Макаров А.В.,	Торакальної хірургії і пульмонології
5	Розробка оптимальних схем вакцинації проти бактеріальних інфекцій у ВІЛ-інфікованих дітей, що отримують антиретровірусну терапію	2015-2017	проф. Чернишова Л.І.	Дитячих інфекційних хвороб і дитячої імунології
6	Відновлення репродуктивної функції безплідних пар шляхом розробки та впровадження сучасних алгоритмів в діагностиці та лікуванні жіночого та чоловічого безпліддя	2014-2016	проф. Суслікова Л.В.	Український державний інститут репродуктології

1	2	3	4	5
7	Оптимізація ведення вагітності, пологів та догляду за новонародженими при ВІЛ-асоційованих інфекціях у жінок з метою покращення перинатальних наслідків шляхом розробки та впровадження новітніх технологій діагностики, прогнозування та лікування	2015-2017	член-кор. НАМН України, проф. Камінський В.В.	Український державний інститут репродуктології
8	Медико-юридичний аналіз та розробка пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правової бази застосування лікарських засобів в паліативній та хоспісній медицині	2015-2017	член-кор. НАМН України, проф. Губський Ю.І.	Паліативної і хоспісної медицини
9	Діагностика та лікування порушень оптичної системи, судинних та дистрофічних змін органу зору	2016-2017	проф. Риков С.О.	Офтальмології

Наукова діяльність в академії здійснюється за основними напрямками відповідно до затвердженого Зведеного плану науково-дослідних робіт на 2015 рік (зведений план НДР). Він складається з 10 НДР, що мають бюджетне фінансування (з них одна НДР – 1 фундаментальна і 9 НДР – прикладні). НДР, які мали бюджетне фінансування, за виконанням розподілились наступним чином: фундаментальна виконувалася співробітниками ЦНДЛ, прикладні виконувалися кафедрами сімейної медицини; педіатрії №2; торакальної хірургії та пульмонології; дитячих інфекційних хвороб та дитячої імунології; акушерства, гінекології та репродуктології; кардіології; паліативної та хоспісної медицини. До зведеного плану також включена робота, яка отримала фінансування за рахунок гранту.

У зведений план НДР на 2015 рік входить 64 НДР ініціативно-пошукової тематики: 6 НДР виконують кафедри Інституту стоматології; 3 НДР – кафедри Українського державного інституту репродуктології; 8 НДР – Інститут сімейної медицини; 10 НДР – науковці хірургічного факультету; 12 НДР – співробітники терапевтичного факультету; 9 НДР – дослідники педіатричного факультету; 10 НДР – кафедри медико-профілактичного факультету; 6 НДР – кафедри факультету підвищення кваліфікації викладачів.

Звіти як завершених так і перехідних НДР, що фінансувалися, затверджені на факультетських вчених радах академії, головними позаштатними спеціалістами МОЗ України та профільним Департаментом МОЗ України. Завершені звіти ініціативно-пошукової тематики доповідались на профільних

вчених радах інститутів, факультетів, профільних проблемних комісія академії та на кафедрах (табл. 2).

Таблиця 2

НДР, які виконувались в академії у 2015 році

НДР	Кількість	Тис. грн.
НДР, що мали бюджетне фінансування:	10	1034,4
• фундаментальні дослідження	1	860,0
• прикладні наукові розробки	9	174,4
Грант ЄОЦД програми «Нові перспективи»	1	248,42
Ініціативно-пошукова тематика, що не фінансувалася	64	-
Тематика за спеціальним фондом (укладено договорів)	105	1 508,54
Всього	180	2 791,36

До зведеного плану НДР включена тематика за спеціальним фондом. Укладено 105 договорів. Згідно з даними табл. 2 показано, що у 2015 році завершилось 88 НДР, а 17 – перехідні. Велика кількість договорів традиційно укладено і виконується співробітниками Інституту стоматології (60). Фінансування цих НДР складає 354,4 тис. грн. Значно менша кількість (20) договорів укладено і виконано науковцями Інституту сімейної медицини, але фінансування цих НДР було в два рази більше в порівнянні з договорами Інституту стоматології і НДР терапевтичного факультету (16) і складало 655,73 тис.грн. Фінансування 16 договорів терапевтичного факультету дорівнювало 376,77. Невелику кількість договорів укладено співробітниками Українського державного інституту репродуктології (3) і науковцями хірургічного факультету по 3 НДР кожна структура, педіатричного факультету (2) та медико-профілактичного (1).

Структура науково-дослідних робіт академії відповідно до зведеного плану представлена на рис. 1.

Фінансування пріоритетних НДР впродовж п'яти років наведено в табл. 3. Найбільш високе фінансування НДР з бюджетним фінансуванням було в 2012 році (2323,8 тис. грн.), не дивлячись на те, що кількість науково-дослідних робіт була меншою в порівнянні з 2011 роком і майже однаковою в порівнянні з 2013 і 2014 роками. Найнижче фінансування бюджетних НДР виділено МОЗ України в 2015 році (950 тис. грн.). Це майже в два рази менше в порівнянні з попередніми роками і пов'язано це, на нашу думку, з напруженою політичною та економічною ситуацією в Україні.

Рис. 1. Структура НДР, які виконувалися у 2015 році

Таблиця 3

НДР, що виконувались в академії впродовж п'яти останніх років (2011-2015 рр.)

Роки	Пріоритетні		Ініціативно-пошукові	Госпдоговірні	
	п	тис.грн.		п	тис. грн.
2011	16	1927,3	63	85	563,0
2012	13	2323,8	24	125	1029,0
2013	13	1734,44	68	89	694,4
2014	12	1732,12	65	99	1117,29
2015	10	1034,4	64	105	1508,54
Всього	64	8752,06	324	503	4912,23

Не менш цікавим є аналіз кількісного складу та фінансування тематики за спеціальним фондом в динаміці. Розгляд цього питання в динаміці показав, що найбільша кількість робіт була виконана у 2012 році і майже однакова за величиною кількість НДР у 2013, 2014 роках. У 2015 році кількісний склад НДР є середньою величиною в порівнянні з попередніми роками. Щодо фінансування НДР за спеціальним фондом, то закономірність зовсім інша. Фінансування госпдоговірних НДР не корелює з їх кількістю. Найбільше фінансування було в 2015 році, дещо нижче за величиною в 2014 і 2012 роках і майже в 2 рази менше коштів було виділено на виконання НДР за спеціальним фондом у 2013 році в порівнянні з іншими роками.

ВИДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нові знання, здобуті в процесі фундаментальних та прикладних клінічних досліджень, зафіксовані на носіях наукової інформації, можуть лягти в 36. наук. праць співробіт. НМАПО імені П.Л.Шупика 26/2016

основу наукового звіту, наукової праці, монографії, підручника, навчального посібника та оформлення у вигляді наукової доповіді на з'їздах, конгресах, симпозиумах, конференціях. Навчальна та наукова література – основний шлях доведення результатів наукових досліджень до широкого загалу. У 2015 році з друку вийшло 9 підручників, 69 навчальних та навчально-методичних посібників.

Аналіз динаміки видання навчальної літератури не виявив певної закономірності. Дані видавництва навчальної літератури свідчать про зменшення кількості друкованих підручників в 2015 році в порівнянні з попередніми роками та значне збільшення кількості посібників.

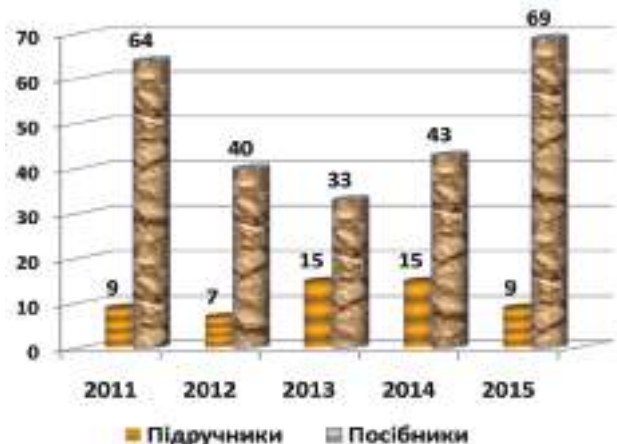

Рис. 2. Динаміка видання навчальної літератури впродовж 5 останніх років

ВИДАННЯ НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

До наукової літератури відносяться монографії, збірники наукових праць, матеріали наукових форумів тощо. У звітному 2015 році науково-педагогічними працівниками академії надруковано 37 монографій. Останніми роками монографії наших вчених стали друкуватись на різних мовах, зокрема, на англійській, японській, грузинській та ін. У той же час ці видання недостатньо, на наш розсуд, проходять презентацію і подаються на конкурс МОЗ та НАМН України та за її межами. Бажано було б, щоб наші вчені, активізували роботу з цього напрямку.

Кількість монографій в залежності від факультету/інституту представлено в табл. 4.

Аналіз таблиці 4 показав, що найбільшу кількість монографій було створено науковцями медико-профілактичного факультету, менша кількість - співробітниками терапевтичного факультету та інституту сімейної медицини.

Аналіз видання монографій співробітниками академії в динаміці за 5 останніх років не виявив чіткої закономірності. Єдине, на що слід звернути увагу, абсолютна кількість монографій була найвищою у 2011 році, а в інші роки вона змінювалась хвилеподібно.

Кількісний склад монографій за 2015 рік в залежності від факультету/інституту

№	Назва факультету/інституту	Абс.	%
1	Хірургічний	2	5,4
2	Терапевтичний	8	21,6
3	Педіатричний	4	10,8
4	Медико-профілактичний	11	29,7
5	Підвищення кваліфікації викладачів	3	8,1
6	Інститут стоматології	3	8,1
7	Інститут сімейної медицини	6	16,2
8	УДІР	-	-
	Всього	37	100

Видання довідників в динаміці показало іншу картину. Велика кількість довідників, виданих співробітниками академії, припадає на 2013 рік, в 2011 році кількість довідників нижча в порівнянні з 2013 роком, але вища за абсолютну їх величину в 2012, 2014 і 2015 роки (рис. 3).

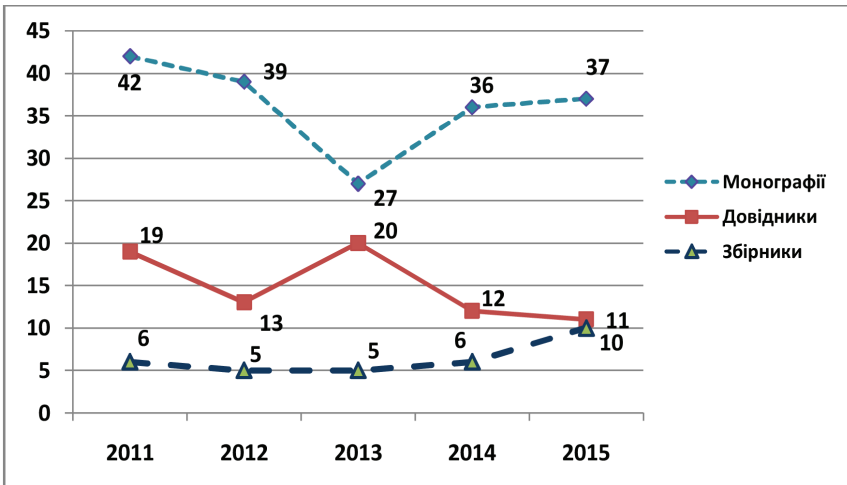

Рис. 3. Динаміка монографій, довідників і збірників впродовж 5 років ВАГОМІ ДОСЯГНЕННЯ НАУКОВЦІВ АКАДЕМІЇ

До найбільш вагомих досягнень науковців академії у 2015 році відносяться ті розробки, які, на наш погляд, за науковою новизною перевищували наявний рівень розвитку медичної науки у сфері охорони здоров'я та є оригінальними, важливими для розвитку медицини і відрізняються від інших техніко-економічних показників та містять більш ефективні технології за існуючі.

За даними літератури до вагомих досягнень співробітників академії відносяться розробки лікарських засобів, апаратури, нові ефективні способи діагностики, профілактики, прогнозування та лікування найпоширеніших захворювань населення[7].

Розроблені фармацевтичні композиції

проф. Давтян Л.Л. та співавтори	Емульсійно-суспензійний крем «Бетакарбокломент»
проф. Давтян Л.Л. та співавтори	Емульсійний крем «Клотрикарб»
проф. Давтян Л.Л. та співавтори	Фармацевтична композиція «Авертин» з адаптогенною та хондропротекторною діями
проф. Трохимчук В.В. та співавтори	Фармацевтична композиція «Офлінім» у формі мазі з протизапальною, антимікробною, знеболювальною та репаративною дією

Способи діагностики

проф. Долженко М.М. та співавтори	Спосіб визначення часу сегментарної електромеханічної затримки в міокарді шлуночків серця
проф. Знаменська Т.К. та співавтори	Спосіб фоноспірографічної комп'ютерної діагностики у дітей із бронхолегеневою дисплазією
проф. Подольський В.В. та співавтори	Спосіб діагностики психоемоційного стану у жінок фертильного віку

Способи профілактики, прогнозування

проф. Паламарчук В.І. та співавтори	Спосіб профілактики і лікування троакарних гриж
проф. Подольський В.В. та співавтори	Спосіб прогнозування загострень хронічних запальних захворювань статевих органів у жінок фертильного віку після лікування
проф. Слонецький Б.І. та співавтори	Спосіб моделювання синдрому короткої кишки
проф. Зозуля І.С., член-кор. НАМН України, проф. Горовенко Н.Г., Смутьська Н.О.	Спосіб визначення генетичної схильності до виникнення ішемічних інсультів у дітей
проф. Жабченко І.А. та співавтори	Спосіб прогнозування переносування вагітності

Способи лікування

проф. Рибальченко В.Ф. та співавтори	Спосіб хірургічного лікування пахвинних гриж у новонароджених та хлопчиків молодшого віку
проф. Слепов О.К. та співавтори	Спосіб комбінованого лікування гігантських гемолімфангіом голови і шиї у новонароджених
доц. Дибкалюк С.В. та співавтори	Спосіб оперативного доступу до сонних та хребтової артерії
акад. НАМН України, проф. Фещенко Ю.І. та співавтори	Спосіб лікування двобічного плеврального випоту неясного генезу
доц. Бернадська Г.П. та співавтори	Спосіб лікування фіброматозу ясен
проф. Білоклицька Г.Ф. та співавтори	Спосіб фіксації тканини та енервації м'язів при хірургічному лікуванні вегетативних деформацій обличчя
проф. Мечев Д.С. та співавтори	Спосіб радіонуклідного медикаментозного лікування хворих на рак передміхурової залози з множинними метастазами в скелет

Під керівництвом академіка НАМН України, професора Фещенка Ю.І. співробітниками кафедри фізизіатрії та пульмонології розроблено і впроваджується в практичну охорону здоров'я: 3 способи діагностики, 3 способи профілактики, 7 способів лікування, присвячених одній із самих актуальних проблем суспільства - туберкульозу.

Науково-педагогічними працівниками кафедри дитячої хірургії на чолі з проф. Рибальченком В.Ф. отримано 7 патентів, з них один – на винахід, присвячених дуже важливому напрямленню – способом хірургічного лікування патологій у новонароджених. Майже такого ж результату досягли співробітники кафедри хірургії та судинної хірургії під керівництвом проф. Паламарчука В.І. Розроблено і впроваджено 6 способів лікування патології органів черевної порожнини. Аналогічна кількість патентів отримана співробітниками кафедри стоматології під керівництвом проф. Волосовець Т.М. Розробки направлені, в основному, на лікування та діагностику хворих на генералізований пародонтит.

В силу об'єктивних причин ми не маємо змоги описати всі новітні розробки академії, але з великою відповідальністю заявляємо, що кожна з них створена в результаті наукових досліджень і є вагомими досягненнями науково-педагогічного складу академії за 2015 рік.

За результатами виконання НДР співробітниками академії підготовлено і опубліковано 9 підручників, 69 навчальних посібників, 37 монографій, 12 довідників, 10 збірників наукових праць, атлас, 8 матеріалів наукових форумів, отримано 4 патенти на винахід, 74 патенти на корисну модель,

11 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір, розроблено 6 нормативних документів, 30 методичних рекомендацій, 32 інформаційних листа, проведено 40 наукових медичних форумів, 3 виставки, надруковано 2199 наукових праць, з них 636 – в наукометричних виданнях, 345 – в міжнародних, 1218 – в державних, зроблено 360 доповідей на міжнародному рівні та 1188 – на державному.

Література

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 із змінами і доповненнями від 04.08.2015 № 1556-VII.
3. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 із змінами і доповненнями від 05.12.2012 № 2623-III.
4. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» від 14.09.2006 із змінами і доповненнями від 05.12.2012 № 143-V.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету» від 25.08.2004 із змінами і доповненнями від 09.10.2015 № 1084.
6. Наказ МОЗ України «Про планування наукової тематики на 2016 рік» від 26.08.2015 №548.
7. ДСТУ «Видання. Основні види. Терміни та визначення». - К.: Держстандарт, 1996. – 34 с.

***Ю.В. Вороненко, Н.О. Савичук, И.С. Зозуля, А.А. Дроздова,
О.Е. Смаглюк***

Научная деятельность сотрудников НМАПО имени П.Л. Шупика в 2015 году

Национальная медицинская академия последипломного образования имени П.Л.Шупика, г. Киев

Вступление. Научная деятельность в НМАПО П.Л. Шупика (академии) выполняется согласно существующей нормативно-правовой документации.

Цель. Провести анализ научной деятельности академии за 2015 год.

Результаты. В академии в 2015 году сотрудниками академии выполнялось 10 НИР с бюджетным финансированием, 1 грант Европейской ассоциации по изучению сахарного диабета, 64 НИР инициативно-поисковой и 105 НИР тематики по специальному фонду. Структура НИР в академии представлена по разным формам финансирования: 58,3% - специальный фонд, 35,6% - инициативно-поисковая тематика, 6,1% - НИР приоритетной тематики с бюджетным финансированием. Результаты выполнения НИР легли в основу 9 учебников, 69 учебных пособий, атласа, 37 монографий, 12 справочников, 10 сборников, 8 материалов научных мероприятий, 2199 научных работ, из них 636 – в наукометрических изданиях, 345 – в международных, 1218 – в государственных, сделано 360 докладов на международном уровне и 1188 – на государственном.

Ключевые слова: научная деятельность, достижения, НМАПО имени П.Л.Шупика.

***Yu.V. Voronenko, N. O. Savychuk, I. S. Zozulia, A.O. Drozdova,
O.Ye. Smahliuk***

scientific activity of the staff members of Shupyk NMAPE in 2015

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Introduction. The scientific activity in Shupyk NMAPE (the Academy) is performed in compliance with the existing normative legal documents.

Aim. To analyze the scientific activity of the Academy during 2015.

Results. In 2015, the Academy staff members were performing 10 funded research projects, 1 grant project, funded by European Association for the Study of Diabetes, 64 unfunded independent exploratory projects, 105 special purpose fund research projects. The structure of the research works in NMAPE is presented by different financing forms: special purpose fund research projects (58.3%), independent exploratory research projects (35.6%), and budget funded research projects (6.1%). According to the research results, there were published 9 textbooks, 69 manuals, 1 atlas, 37 monographs, 11 reference books, 10 edited volumes, 8 scientific forums proceedings as well as 2199 scientific papers were published, among them 636 scientometric papers, 345 international publications, 1281 national publications; there were presented 360 international and 1188 nationwide level reports.

Key words: scientific activity, achievements, Shupyk NMAPE.

Відомості про авторів:

Вороненко Юрій Васильович – академік НАМН України, д.мед.н., професор, ректор НМАПО імені П.Л. Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Савичук Наталія Олегівна – д.мед.н., професор, проректор з наукової роботи НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Зозуля Іван Савович – д.мед.н., професор, завідувач кафедри медицини невідкладних станів НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9.

Дроздова Анна Олександрівна – к.фарм.н., доцент, зав. відділом наукової медичної інформації при ЦНДЛ НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9, тел.: (044) 440-61-92.

Смаглюк Ольга Євгенівна – пров. інженер відділу наукової медичної інформації НМАПО імені П.Л.Шупика. Адреса: Київ, вул. Дорогожицька, 9.